

סילבוס

התנועה הלאומית הפלסטינית מ-1948 עד ימינו: שלבים ותמורות -
56049

תאריך עדכון אחרון 01-09-2020

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: בוגר

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: מדע המדינה

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר א'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): מאיה רוזנפלד

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: maya.rosenfeld@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: יום שלישי 13:30 - 14:15

מורי הקורס:

ד"ר מאיה רוזנפלד

תאור כללי של הקורס:

הקורס מתחקה אחרי התפתחות התנועה הלאומית הפלסטינית מאז מלחמת 1948 ועד לתקופה הנוכחית תוך שימת דגש מרכזי ביסודות החברתיים המזינים את הפעולה הפוליטית-הלאומית ומניעים אותה, מזה, ובמערכות יחסי הכוח המגבילות אותה, מזה. הדין בסוגיות שייבחנו במסגרת הקורס מתבסס על ספרות מחקרית ענפה ממספר דיסציפלינות אקדמיות ובהן היסטוריה, סוציולוגיה, אנתרופולוגיה ומדע המדינה.

לקורס שלושה חלקים החופפים שלוש תקופות משנה עיקריות בתולדות התנועה. הראשון נושא את הכותרת: "בסימן ריבוי זרמים: מגמות בלאומיות הפלסטינית בין שתי מלחמות, מה"נכבה" (ב-1948) ועד ל"נכסה" הכישלון הערבי במלחמת 1967). הפרק מוקדש לניתוח השפעות השבר והטלטלה שידעו הפלסטינים בעקבות מלחמת 1948 והקמת מדינת ישראל על מוביליזציה פוליטית-לאומית בקרבם. הפליטות, הפיזור במספר מדינות ערביות "מארחות", שינויים באורחות החיים, התפשטות ההשכלה, הכפפה לדיכוי פוליטי מחד, וחשיפה לאידיאולוגיות פוליטיות וחברתיות רדיקליות, מאידך, ידונו כגורמי רקע המסייעים להסביר את נהייתם המוגברת של פלסטינים אחר התנועות, המפלגות והמסגרות המהפכניות שפעלו באותה התקופה בעולם הערבי. דוגמא מובהקת למגמה זו היא מקומם הבולט של פלסטינים בשורותיה ובהנהגתה של "תנועת הלאומיים הערביים", אשר נשאה את דגל הלאומיות הכלל ערבית והמאבק במשטרים הערביים הריאקציוניים. רק מעטים נמשכו באותם ימים ללאומיות הפלסטינית המובחנת (פרטיקולארית), אותה הובילה תנועת פתח.

כותרת החלק השני של הקורס הינה: "בסימן המאבק להגדרה עצמית תחת ההגמוניה הפוליטית של אש"פ: מעליית ארגוני הגרילה הפלסטיניים העצמאיים (אחרי מלחמת 67) ועד להתקוממות עממית לאומית נגד שלטון הכיבוש הישראלי (האינתיפאדה הראשונה 1987-92)". חלק זה מתמקד בהפיכתה של התנועה הלאומית לתנועת המונים (התרחבות הבסיס החברתי והתשתית המוסדית של התנועה), בהתבססות מעמדו של אש"פ (הארגון לשחרור פלסטין) בקהילות הפזורה הפלסטינית, העולם הערבי ובזירה הבינלאומית כארגון הגג המייצג של העניין הפלסטיני, ובמרכיבים השונים והמשתנים של המאבק הפלסטיני להגדרה עצמית בגלות ובשטחים הכבושים. תמורות אלה נבחנות על רקע התבוסה הערבית במלחמת 67 ושקיעת הלאומיות הפן-ערבית, הכיבוש הישראלי המתמשך בגדה המערבית וברצועת עזה והשפעתו על התנאים הכלכליים והמבנה החברתי בשטחים אלה, עליונותה הצבאית המוחלטת של ישראל וסירובה להכיר באש"פ, יחסי התנועה הלאומית ואש"פ עם המשטרים הערביים, ומעורבות המעצמות (ארה"ב וברה"מ) בסכסוך הישראלי-פלסטיני.

חלקו השלישי של הקורס נושא את הכותרת: "בסימן הקמת רשות לאומית פלסטינית בעלת סמכויות מוגבלות, התחדשות העימות האלים מול ישראל, והפיצול הפוליטי הפנים פלסטיני: מהסכמי אוסלו ועד כינון שלטון חמאס ברצועת עזה". פרק זה מבקש לספק הצצה אל בעיות עכשוויות הניצבות בפני התנועה הלאומית הפלסטינית בשני העשורים האחרונים, ובפרט, אי מימושו של חזון המדינה העצמאית בגדה המערבית ורצועת עזה, והעמקת הקיטוב והיריבות בין כוחות פוליטיים מנוגדים. בעיות אלה שזורות זו בזו: חתימת הנהגת אש"פ וממשלת ישראל על "הסכם אוסלו" ("הצהרת העקרונות", ספטמבר 1993) לוותה בהתנגדות מצד הכוחות האסלאמיים (בהובלת חמאס) והבליטה את העדרו של קונצנזוס פנים פלסטיני סביב המהלך. חוסר ההסכמה התפתח לכדי יריבות קשה בין הרשות הפלסטינית לבין האופוזיציה האסלאמית לנוכח ההישגים המעטים שהניב "מתווה אוסלו" לפלסטינים בשנים 1994-2000. היריבות החריפה לכדי משבר (ששיאו בפיצול לשתי "רשויות") על רקע קטיעת התהליך המדיני מאז אוקטובר 2000 וסיכול הקמתה של מדינה פלסטינית עצמאית בגדה המערבית ורצועת עזה. מטבע הדברים, רוב הסוגיות שתעלינה במסגרת פרק זה מתייחסות לתהליכים שטרם נחתמו או הוכרעו ולפיכך הן בחזקת שאלות פתוחות שהמחקר האקדמי בעניין נמצא בהתהוות.

מטרות הקורס:

להקנות ידע מקיף על תולדות התנועה הלאומית הפלסטינית מאז מלחמת 1948 ועד ימינו. לחשוף את הלומדים לניתוח מאתגר של המאבק הפלסטיני להגדרה עצמית, הישגיו, כשלונותיו והבעיות הקשות הניצבות לפתחם של מנהיגיו.

תוצרי למידה

בסיומו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

בסיום הקורס הסטודנטים יהיו מסוגלים:

- א. להצביע על ההבדלים הבולטים בין מאפייני התנועה הלאומית הפלסטינית לפני ואחרי מלחמת 48 ולהסבירם
- ב. לזהות ולאפיין את השלבים העיקריים בהיסטוריה של התנועה הלאומית הפלסטינית מאז מלחמת 1948 ולעמוד על האירועים וההתפתחויות שהיוו נקודות מפנה בהיסטוריה זו.
- ג. להסביר את השפעות הפליטות והפיזור במדינות הערביות על תהליכי הפוליטיזציה בקרב הפלסטינים
- ד. לתאר את השפעות הלאומיות הערביות (בעידן שאחרי ההשתחררות משלטון קולוניאלי) על כיווני ההתפתחות של הלאומיות הפלסטינית בין מלחמת 48 למלחמת 67.
- ה. לסקור את השינויים שחלו במאפייני ההתארגנות והפעולה הפוליטית-לאומית הפלסטינית בעקבות התבוסה הערבית במלחמת 67
- ו. לנתח את השינויים באסטרטגיה הפוליטית של אש"פ מראשית שנות השבעים ועד ראשית שנות התשעים של המאה שעברה ולאמוד את הישגיו המרכזיים של הארגון בייצוג העניין הפלסטיני ז. לדון בהשפעות הכיבוש הצבאי הישראלי המתמשך על צביון ההתפתחות של התנועה הלאומית הפלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה
- ח. להצביע על מקורות האינתיפאדה הראשונה, לתאר את דפוסי ההשתתפות של מגזרי החברה הפלסטינית בהתקוממות, ולאמוד את הישגיה הפוליטיים המרכזיים.
- ט. לסקור את עליית חמאס ונקודות ציון עיקריות בהתפתחות היריבות בינו לבין "המחנה הלאומי" בהנהגת אש"פ.
- י. להציג את השפעות הסכמי אוסלו והקמת הרשות הפלסטינית על דרכה של התנועה הלאומית ומעמד מוסדותיה.
- יא. לאמוד את הבעיות המרכזיות הניצבות בפני התנועה הלאומית הפלסטינית בעשורים האחרונים על רקע אי התממשותו של חזון המדינה העצמאית.

דרישות נוכחות (%):

נוכחות חובה. אפשר להחסיר מפגש אחד (מבין ה- 13) ללא דיווח. מי שיחסירו ארבעה שיעורים ומעלה לא יוכלו להגיש את מטלת הסיום של הקורס

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:
מבוא

סקירת ההתפתחות והמאפיינים של התנועה הלאומית הפלסטינית בשנות המנדט הבריטי

חלק ראשון

בסימן ריבוי זרמים: מגמות בלאומיות הפלסטינית בין שתי מלחמות, מה "נכבה" (ב-1948) ועד ל"נכסה" (הכישלון הערבי במלחמת 1967).

נושאים וסוגיות שיילמדו במסגרת חלק זה: אל ריבוי הזרמים נתוודע דרך התחקות אחר שלוש דוגמאות מרכזיות: נבחן את התגייסותם הנרחבת של פלסטינים לשורות האופוזיציה הדמוקרטית נגד המשטר המלוכני בירדן של שנות החמישים במאה שעברה. את המאבק במשטר הובילה המפלגה הקומוניסטית הירדנית, אשר הרוב המכריע של חבריה ואוהדיה היו פלסטינים; דרך המקרה של "תנועת הלאומיים הערביים" נכיר את ההשפעה הדומיננטית שהייתה ללאומיות הפן ערבית - ובמיוחד תחת הנהגתו של נשיא מצריים, גמאל עבד אלנאצר - על התפתחות הלאומיות הפלסטינית בשנות החמישים וראשית שנות השישים; ביטוייה הבלוט ב"תנועת הלאומיים הערביים"; מי ששחו נגד הזרם הגואה של הלאומיות הערבית היו חברי הגרעין המייסד של תנועת פתח, אשר נשאו את דגל הלאומיות הפלסטינית ה"פרטיקולארית". נעקוב אחר צעדיה הראשונים של תנועה זו אשר לימים נהפכה לארגון הגדול והחזק בתנועה הלאומית הפלסטינית ובאש"פ.

חלק שני

"בסימן המאבק להגדרה עצמית תחת ההגמוניה הפוליטית של אש"פ: מעליית ארגוני הגרילה הפלסטיניים העצמאיים (אחרי מלחמת 67) ועד להתקוממות עממית לאומית נגד שלטון הכיבוש הישראלי (האינתיפאדה הראשונה 1987-92)"

נושאים וסוגיות שיילמדו במסגרת חלק זה: נשחזר את עליית ארגוני הגרילה הפלסטינים בשלהי שנות השישים ונשווה בין הניסיון הפלסטיני לזה של תנועות שחרור אנטי-קולוניאליות בנות התקופה; נתוודע להיסטוריה של אש"פ, נכיר את מבנה הארגון, את מנגנוני קבלת החלטות בשורותיו ואת מערך המוסדות הפוליטיים והחברתיים שהוקם על ידו; נדון במפנה באסטרטגיה הפוליטית של אש"פ, שראשיתו בפרוגרמה המדינית שהציג הארגון ביוני 1974 ושיאו באימוץ "פתרון שתי המדינות" (הקמת מדינה פלסטינית לצד ישראל בגבולות 67) בנובמבר 1988, ונעמוד על משמעויותיו מרחיקות הלכת; נבחן את השפעות הגליית אש"פ מלבנון (בעקבות הפלישה הישראלית ב-1982) על מעמדו של הארגון.

נסקור את התפתחות התנועה הלאומית הפלסטינית בשטחים הכבושים (הגדה המערבית ורצועת עזה) בשנות השבעים והשמונים של המאה שעברה: נתוודע ל"מוסדות הלאומיים", הארגונים, התנועות, וההתאגדויות שהובילו את ההתנגדות לשלטון הצבאי הישראלי לאורך התקופה, נתחקה אחר תהליכי המוביליזציה של קבוצות חברתיות ומגזרי אוכלוסייה שונים ואחר ההתפשטות וההשתרשות של דפוס מאבק עממי, לא חמוש, בכיבוש, ונעמוד על יחסי הגומלין בין הענף המקומי של התנועה בשטחים לבין הנהגת אש"פ שבגלות. על יסוד סקירה זו נפנה לניתוח האינתיפאדה הראשונה, ההתקוממות העממית נגד המשך השליטה הישראלית שפרצה בגדה המערבית וברצועת עזה בדצמבר 1987, סחפה את כל מגזרי החברה הפלסטינית, חוללה מפנה בדעת הקהל העולמית והניעה התפתחויות פוליטיות ומהלכים דיפלומטיים (ועידת מדריד והסכמי אוסלו).

חלק שלישי

"בסימן הקמת רשות לאומית פלסטינית בעלת סמכויות מוגבלות, התחדשות העימות האלים מול ישראל, והפיצול הפוליטי הפנים פלסטיני: מהסכמי אוסלו ועד כינון שלטון חמאס ברצועת עזה".
נושאים וסוגיות שיילמדו במסגרת חלק זה: נבחן את מערך השיקולים וההערכות שהוביל את הנהגת אש"פ להיכנס למתווה אוסלו, נעמוד על ההסתייגויות למהלך זה מצד פלגים פוליטיים בתוך הארגון ועל ההתנגדות לו מצד התנועה האסלאמית; נתחקה אחר ההתפתחויות הפוליטיות שליוו את הקמת הרשות הפלסטינית ובינוי מוסדותיה, ובהן הפיכתה של פתח מתנועה מהפכנית למפלגת שלטון, שקיעת מוסדות

אש"פ, והתחזקות האופוזיציה האסלאמית בהובלת חמאס; נידרש לגורמים ולנסיבות שהכשילו את ההתקדמות לריבונות פלסטינית בגדה המערבית וברצועת עזה ונסקור את השפעות המשך השליטה הצבאית של ישראל על חיי האוכלוסייה הפלסטינית ועל מעמדה של הרשות; נשחזר את ההתפתחויות שהובילו לפרוץ האינתיפאדה השנייה, נבחן את האמצעים הצבאיים והמהלכים הפוליטיים שישראל הפעילה בתגובה, ובפרט את הצעדים שנקטה נגד הרשות הפלסטינית והנהגתה, ונברר כיצד הגיבה הקהילה הבינלאומית נוכח הסלמת העימות ושבירת מתווה אוסלו; על רקע המדיניות הישראלית בעידן שרון (השנים 6-2001) והקונסטלציה הבינלאומית שליוותה אותה (בעידן בוש הבן) ננתח את השינויים במערכת הפוליטית הפלסטינית, ובפרט ניצחון חמאס בבחירות למועצה המחוקקת (ינואר 2006) והשתלטותו על רצועת עזה (יוני 2007); נתוודע אל ניסיונות הפיוס הרבים בין פתח (הרשות) לבין חמאס ונשאל מדוע לא צלחו עד כה?

חומר חובה לקריאה:

קריאת החובה תינתן משיעור לשיעור. חומרי הקריאה יהיו זמינים באתר הקורס במודל

ביבליוגרפיה

הערה: הרשימה כוללת פריטים רבים שאינם קריאת חובה

Aruri, Naseer ed. (2001) *Palestinian Refugees: The Right of Return* (London: Pluto Press).

Baker, Abir and Anat Matar eds. (2011) *Threat: Palestinian Political Prisoners in Israel* (London: Pluto Press)

Baumgarten, Helga (2005) "The Three Faces/Phases of Palestinian Nationalism, 1948-2005," *Journal of Palestine Studies*, Vol. 34, No. 4, pp. 25-48

Benvenisti, Meron (1987) *West Bank Data Project 1987 Report: demographic, economic, legal, social and political developments in the West Bank* (Jerusalem: the Jerusalem Post).

Brynen, Rex (1991) *Sanctuary and Survival: The PLO in Lebanon* (Boulder & San Francisco: Westview Press).

Cobban, Helena (1984) *The PLO: People, Power and Politics* (London: Cambridge University Press).

Dakak, I. (1983) "Back to Square One," In Scholch Alexander, ed. *Palestinians over the Green Line* (London: Ithaca Press)

Freedman, Robert O. ed. (1991) *The Intifada* (Miami: Florida International University Press).

-
- Frisch, Hillel (1990) "From Armed Struggle Over State Borders to Political Mobilization and Intifada within It." Plural Societies, Vol. 19, No. 2 and 3.*
- Al-Hout Shafiq (2011) My Life in the PLO: the Inside Story of the Palestinian Struggle (London and New York: Pluto Press).*
- Giacaman George and Dag Jorund Lonning, eds. (1998) After Oslo: New Realities, Old Problems. (London: Pluto Press).*
- Gordon, Neve (2008) Israel's Occupation (Berkeley CA: University of California Press).*
- Gresh, Alain (1985) The PLO: The Struggle Within (London: Zed Books).*
- Groth, Allon (1995) The PLO's Road to Peace: Processes of Decision-Making (London: Royal United Institute for Defense Studies).*
- Hammami, Rema and Salim Tamari (2000) "Anatomy of Another Rebellion," Middle East Report 217.*
- Hammami, Rema and Jamil Hilal (2001) "An Uprising at a Crossroads," Middle East Report 219.*
- Hasso, Frances (2005) Resistance, Repression, and Gender Politics in Occupied Palestine and Jordan (Syracuse: Syracuse University Press).*
- Hilal, Jamil (1993) "PLO Institutions: the Challenge Ahead," Journal of Palestine Studies 23, 1.*
- Hilal, Jamil (2006) Hamas's Rise as Charted in the Polls 1994-2005," Journal of Palestine Studies 35, 3: 6-19.*
- Hilal, Jamil (2010) "The Polarization of the Palestinian Political Field," Journal of Palestine Studies Vol. 39, No. 3 (Spring 2010), pp. 24-39.*
- Hiltermann, Joost (1991) Behind the Intifada (New Jersey: Princeton University Press).*
- Hunter, Robert F (1991) The Palestinian Uprising (Berkeley: University of California Press).*
- Kazziha, Walid (1975) Revolutionary Transformation in the Arab World (London: Croom Helm).*
- Khalidi, Rashid (2006) The Iron Cage: The Story of the Palestinian Struggle for*

-
- Statehood (New York: Beacon Press).*
- Khalidi, Rashid (1997) Palestinian Identity: The Construction of Modern National Consciousness (New York: Columbia University Press).*
- Khalidi, Rashid (1986) Under Siege: PLO Decision-making in the 1982 War (New York: Columbia University Press).*
- Khatib, Ghassan (2010) Palestinian Politics and the Middle East Peace Process (London and New York: Routledge).*
- Kimmerling, Baruch, and Joel Migdal (2003) The Palestinian People: A History (Cambridge, Mass. Harvard University Press).*
- Klein, Menachem (2007) " Hamas in Power," Middle East Journal 61, 3: 442-59.*
- Lockman, Z. and J. Beinin eds. (1989) Intifada (A MERIP Book) Toronto: Between the Lines).*
- Muslih, Muhammad (1990) "Towards Coexistence: An Analysis of the Resolutions of the Palestine National Council" Journal of Palestine Studies, Vol. 19, No. 4.*
- Muslih, Muhammad (1988) The Origins of Palestinian Nationalism (New York: Columbia University Press).*
- Owen, Roger (1985) "Migrant Workers in the Gulf," The Minority Right Group, Report no. 18 (London: MRG).*
- Pearlman, Wendy (2011) Violence, Nonviolence and the Palestinian National Movement (Cambridge: Cambridge University Press).*
- Peteet, Julie (2005) Landscape of Hope and Despair (Philadelphia: University of Pennsylvania Press).*
- Peteet, Julie (1991) Gender in Crisis: Women and the Palestinian Resistance (New York: Columbia University Press).*
- Quandt, William (1971) Palestinian Nationalism: Its Political and Military Dimensions (Santa Monica: Rand Corporation).*
- Quandt, William (ed.) (1988) The Middle East Ten Years after Camp David (Washington D. C.: The Brookings Institution).*
- Robinson, Glenn (1997) Building a Palestinian State (Bloomington: Indiana University Press).*
- Rosenfeld, Maya (2004) Confronting the Occupation: Work, Education and Political Activism of Palestinian Families in a Refugee Camp. (Stanford: Stanford University*

Press).

Roy, Sara (2011) *Hamas and Civil Society in Gaza: Engaging the Islamist Social Sector* (Princeton: Princeton University Press).

Rubenberg, Cheryl (2001) *Palestinian Women: Patriarchy and Resistance in the West Bank* (Boulder, London: Lynne Rienner Publishers).

Rubenberg, Cheryl (1983) *The Palestine Liberation Organization* (Belmont, Massachusetts: Institute of Arab Studies).

Sayigh, Rosemary (1979) *Palestinians: from Peasants to Revolutionaries* (London: Zed Press).

Sayigh, Yezid (1997) *Armed Struggle and the Search for State* (Washington, D.C.: Institute for Palestine Studies, and Oxford: Clarendon Press).

Tamari, Salim (1988) "What the Uprising Means," *Middle East Report*, May-June 1988.

Tamari, Salim (1991) "The Palestinian Movement in Transition: Historical Reversals and the Uprising," *Journal of Palestine Studies* 20, 2.

Tamari, Salim (1990) "The Uprising's Dilemma," *Middle East Report*, May-August 1990.

Tamari, Salim (1996) *Palestinian Refugee Negotiations: From Madrid to Oslo II*. (Washington DC: The Institute of Palestine Studies).

Tamari, Salim (1995) "Fading Flags: The Crises of Palestinian Legitimacy," *Middle East Report* 194/195.

Taraki, Lisa (1990) "The Development of Political Consciousness Among Palestinians in the West Bank and Gaza Strip, 1967-87," in Nassar and Heacock editors, *Intifada: Palestine at the Crossroads* (New York: Birzeit University & Praeger Publishers).

Usher, Graham (1995) *Palestine in Crisis*, (London: Pluto Press).

פריטים בעברית:

אבו איאד (1979) ללא מולדת □ שיחות עם אריק רולו (תל-אביב: מפרש).

אזולאי, אריאלה ועדי אופיר (2008) משטר זה שאינו אחד: כיבוש ודמוקרטיה בין הים לנהר

(1967-) (תל אביב: רסלינג)

אלדר, שלומי (2005) עזה כמוות (תל אביב: ידיעות אחרונות, ספרי חמד)

אלדר, שלומי (2012) להכיר את חמאס (ירושלים: כתר).

אלדר, עקיבא ועדית זרטל (2005) אדוני הארץ: המתנחלים ומדינת ישראל 1967-2004 (תל אביב: דביר).

אפרת, אלישע (2002) גיאוגרפיה של כיבוש (תל אביב: כרמל).

בצלם: מרכז המידע הישראלי לזכויות האדם בשטחים □ פרסומים נבחרים מהשנים 1989-2013

ברדה, יעל (2012) הביורוקרטיה של הכיבוש: משטר היתרי התנועה בגדה המערבית 2000-2006 (מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד).

גזית, שלמה (1999) פתאים במלכודת: 30 שנות מדיניות ישראל בשטחים (תל אביב: זמורה ביתן מוציאים לאור).

גלבר, גד ואשר ששר, עורכים (1992) בעין הסכסוך: האינתיפאדה (תל אביב: הקיבוץ המאוחד)

הרכבי, יהושפט, עורך (1975) החלטות המועצות הלאומיות הפלסטיניות (בתוך ערב וישראל, קובץ תרגומים מערבית מס' 3-4) (תל אביב: עם עובד ומכון טרומן באוניברסיטה העברית).

ח'לידי, רשיד (2010) כלוב הברזל (ירושלים: מכון ון ליר והקיבוץ המאוחד).

טוויל, רימונדה (1979) מעצר בית: סיפורה של אישה פלשתינאית (ירושלים: אדם)

כהן, אמנון (1980) מפלגות בגדה המערבית בתקופת השלטון הירדני (ירושלים: מגנס).

כנפאני, ע'סאן גברים בשמש (תל אביב: מפרש)

משעל, שאול וראובן אהרוני (1989) אבנים זה לא הכל (תל אביב: הקיבוץ המאוחד)

משעל, שאול ואברהם סלע (2006) זמן חמאס אלימות ופשרה מהדורה מורחבת (תל אביב: ידיעות אחרונות)

סבירסקי, שלמה (עורך) (1992) האינתיפאדה: מבט מבפנים (תל-אביב: מפרש)

קימרלינג ברוך ויואל מגדל (1999) פלסטינים: עם בהיווצרותו (ירושלים: כתר).

קליין, מנחם (2006) יוזמת ז'נבה מבט מבפנים (ירושלים: כרמל).

שחאדה, רג'א (2004) זרים בבית: התבגרות בפלסטין הכבושה (תל אביב: ידיעות אחרונות, ספרי חמד).

שחאדה, רג'א (2008) טיולים בפלסטין: רשימות על נוף הולך ונעלם (תל אביב: עם עובד).

שחאדה, רג'א (2005) כשהדרור הפסיק לשיר (תל אביב: ידיעות אחרונות וספרי עליית הגג).

שחאדה, רג'א (1982) הדרך השלישית (תל אביב: אדם).

שטיינברג, מתי (2008) עומדים לגורלם: התודעה הלאומית הפלסטינית 1967-2007 (תל אביב: משכל, ידיעות אחרונות).

שלו, אריה (1990) האינתיפאדה: הסיבות, המאפיינים וההשלכות (תל אביב: פפירוס).

שמש, משה (2012) התחייה הלאומית הפלסטינית: בצל משבר מנהיגות, מהמופתי עד שקירי, 1937-1967 (אוניברסיטת בן גוריון בנגב)

כתב עת מרכזי: *Studies Palestine of Journal*

חומר לקריאה נוספת:

כמצוין לעיל, הרשימה הביבליוגרפית כוללת פריטים רבים שאינם בגדר קריאת חובה.

המאמרים והספרים המוגדרים כקריאת חובה יפורטו מדי שבוע באתר הקורס במודל

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי:

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0%

הרצאה 0%

השתתפות 0%

הגשת עבודה 80%

הגשת תרגילים 20%

הגשת דו"חות 0%

פרויקט מחקר 0%

בחנים 0%

אחר 0%

מידע נוסף / הערות:

הסטודנטים מתבקשים לעקוב אחר העדכונים השבועיים באתר הקורס במודל.